

ANALISIS DEL TEXT DE LA LLEI DE PROCEDIMENT DE VOTACIO ELECTRONICA PER ELS CATALANS I CATALANES RESIDENTS A L'ESTRANGER

Amb data 18 d'octubre de 2016 va tenir entrada en aquest Parlament de Catalunya l'avantprojecte de la Llei de procediment de votació electrònica per els catalans i catalanes residents a l'estranger. En data 30 de maig la FIEC (Federació Internacional d'Entitats Catalanes) va ser convidada a comparèixer davant la ponència que treballa sobre aquest avantprojecte.

Volem, primer de tot, agrair l'interès i el compromís mostrats pel Govern de Catalunya en presentar aquest avantprojecte de llei i els esforços que, estem segurs es faran, per part del grups parlamentaris per tal d'aprovar-la abans d'una propera convocatòria electoral a Catalunya.

La Oficina del Censo Electoral ha publicat les dades del Cens Electoral de Residents Absents (CERA) a 1er de maig de 2017 i el nombre d'inscrits catalans, majors de 18 anys i amb dret de vot, se situa en 220.604. Això representa un augment de 1.474 electors en un mes, un augment de 13.409 electors entre maig de 2016 i maig de 2017 i un augment de 24.002 votants respecte dels 196.602 inscrits que van tenir dret de vot en les eleccions al Parlament de Catalunya del 27 de setembre de 2015.

El CERA és el cens que permet als catalans de l'exterior poder votar en els diversos processos electorals en que tenen dret a fer-ho (eleccions generals, eleccions al Parlament de Catalunya, eleccions al Parlament Europeu i referèndums convocats per l'Estat).

Les condicions de vot, tal i com va quedar de manifest en les darreres eleccions al Parlament de Catalunya i al Congrés de Diputats i Senat espanyol, són desastroses atesa la baixa qualitat democràtica de la LOREG (Llei orgànica de règim electoral general) amb el pervers sistema del 'voto rogado' que va fer que únicament el 7,5% dels inscrits catalans podessin votar en les eleccions del 27 de setembre de 2015 i del 26 de juny de 2016.

La reforma de la LOREG i l'abolició dels articles 75 que instaura el 'voto rogado' i 42 que redueix els terminis de vot de 54 a 47 dies, al que s'han compromès tots els partits al Congrés de Diputats i al Senat, és previsible que s'abordi en l'actual legislatura després del vot favorable per unanimitat de tots el grups al Senat i la creació d'una Subcomissió de reforma de la LOREG al Congrés de Diputats que ha de presentar el seu informe abans d'acabar l'any.

El sistema de vot exterior a l'Estat espanyol es basa, fins ara, en la combinació de dos modalitats de vot d'acord amb el previst a la LOREG:

- vot presencial als consolats en els tres darrers dies precedint la jornada electoral;
- vot per correu adreçat als consolats per part dels electors inscrits al CERA i vot per correu adreçat a la taula electoral del municipi de darrera residència en el cas dels inscrits al registre ERTA (Españoles Residentes Temporalmente Ausentes). En ambdós casos dins dels terminis que disposi la Junta Electoral en cada cas.

La proposta en l'actual projecte de Llei seria la d'afegir una tercera possibilitat mitjançant una plataforma de vot electrònic.

Això es justificable si es té en compte que l'Estat espanyol compta amb una estructura consular ampla però insuficient (ateses les distàncies en certs països) i de difícil interpretació en termes de ràtio població/unitats consulars (2 consolats al Regne Unit per atendre 115.779 residents però 10 consolats a França per 243.582 i 4 consolats a Portugal per 12.096 residents, 5 consolats a Argentina per 448.050 però 9 consolats als EUA per 136.805, etc.) que no pot atendre de manera presencial el vot de tots els residents exteriors. L'expansió d'oficines consulars no forma part dels plans de l'administració exterior espanyola, ans el contrari (anunci de tancament del consolat de Gènova fa pocs dies).

L'exercici del vot per correu a l'exterior, que era la fórmula única abans de la reforma de la LOREG de 2010, va permetre arribar a percentatges de participació del 28,0% a les eleccions al Congrés i Senat de 2008 o al 20,8% a les del Parlament de Catalunya de 2006. El sistema de vot per correu resta però totalment depenent de la gestió des de l'operador públic Correos i dels acords que estableixi amb els operadors locals a tots els països del món que presenten una enorme diversitat en quant a la qualitat de la prestació del servei. Actualment el servei de correus és fonamental en la fase de 'rogar el voto', amb resultats desastrosos. Després la tramesa a l'interior dels països resulta menys complexa i la transmissió final dels vots es fa per valisa diplomàtica.

Ateses doncs les limitacions del vot presencial a la majoria de països per manca d'estructura consular, les limitacions en el desplaçament de molts electors i ateses les insuficiències en la transmissió de la documentació a molts països per les deficiències en el servei de correus, sembla convenient introduir una certa dosis de vot electrònic o de facilitats electròniques pel vot que puguin permetre superar la baixa participació electoral exterior en el moment actual.

Entenem que caldria distingir dos possibles camps d'actuació per aquesta Llei, per una banda la **introducció de facilitats electròniques pel vot** de forma que s'apliqui als electors CERA el procediment ja establert, encara que no de forma electrònica, pels votants ERTA de forma que es pugui descarregar des de la plataforma electrònica una papereta en blanc on l'elector escrigui el nom del partit o coalició al que vol votar de forma que no sigui necessari imprimir i enviar totes les paperetes dels qui es presentin en cada circumscripció. La possibilitat de descarregar i imprimir el sobre (tot i que podria ser un exercici IKEA de 'cortar i pegar') ens sembla també factible. Addicionalment això seria un estalvi de temps pels electors i de diners per l'administració.

Per altra banda la possibilitat d'introduir **una dosi de vot electrònic** l'entenem com a positiva. El vot electrònic pot ser tan segur o fins i tot més segur que el vot tradicional en paper sempre que s'implantin les mesures de seguretat adequades. Les mesures de seguretat convencionals com ara tallafocs o comunicació SSL són necessàries però no suficients per garantir els requisits de seguretat específics del vot electrònic. A més d'aquestes mesures de seguretat convencionals, cal

implementar una capa de seguretat especialitzada per fer front als riscos específics plantejats pel vot electrònic i garantir així el compliment dels requisits imprescindibles en qualsevol elecció com ara la privacitat del votant, la integritat del vot i la possibilitat de verificació per part dels votants del correcte tractament del vot.

Alguns dels arguments contraris a la implantació del vot electrònic mereixen però una certa atenció i cal que la Llei intenti tenir-los en compte:

- Risc de privatització de les eleccions al deixar el recompte de vots en mans d'una empresa privada.
- Possibilitat evident de frau. Un petit codi maliciós pot canviar el resultat electoral;
- Cal assegurar la identitat del votant més enllà de tenir les seves dades o identificacions personals;
- I de manera més general els riscos actuals en matèria de ciberseguretat que van portar, per exemple, a **Govern francès ha renunciar a oferir la possibilitat del vot electrònic** als seus ciutadans residents a l'estranger en les eleccions legislatives d'aquest mes de juny atès el **"nivell d'amenaça extremadament elevat de ciberatacs que podria afectar al desenvolupament del vot electrònic"** segons va explicar el Ministeri d'Exteriors francès en un comunicat.

Aquesta Llei es presenta com una llei situada en el marc de la vigent LOREG (Llei orgànica de règim electoral general) i no té en compte que l'escenari de vigència d'aquesta Llei podria ser curt i deixar de tenir validesa si hi ha una reforma de la LOREG.

Per a poder aplicar-se necessitarà de la bona voluntat de col·laboració per part de la JEC (Junta Electoral Central) en tot allò que afecta a la transmissió de la informació electoral i al compliment de terminis i de l'OCE (Oficina del Cens Electoral) en el que es refereix a l'ús del cens electoral, el CERA (Cens Electoral de Residents Absents). No contestem la voluntat del Govern de situar-se en l'estricta marc de la legislació espanyola vigent però creiem comprensible que expressem una certa desconfiança respecte de la 'bona voluntat' per part de les autoritats electoral espanyoles i, en particular, del Ministerio del Interior que poden dificultar-ne la seva aplicació.

A nivell pràctic, la nova llei implicaria que en l'imprès de sol·licitud del 'voto rogado' que rebin els electors s'inclouï una segona CTT (clau telemàtica) que permeti sol·licitar telemàticament l'accés a la nova plataforma de vot electrònic'. Quelcom que suposa un accés al Cens Electoral impossible sense la col·laboració plena de l'OCE. Es a dir que **la llei catalana no aboleix el 'voto rogado' sinó que dóna una segona opció de vot i el votant català haurà d'optar per un sistema o altra**. En conseqüència per a poder optar pel vot electrònic **continua essent imprescindible que l'elector català de l'exterior estigui donat d'alta al consolat espanyol del seu país de residència com a resident permanent**.

També cal tenir en compte que per a poder optar pel vot electrònic o per donar-se d'alta al Registre de Catalans Residents a l'Exterior, continua essent imprescindible que l'elector català de l'exterior estigui donat d'alta al CERA com a resident permanent.

Les propostes d'esmena per part de la FIEC a l'avantprojecte de Llei són les següents:

Article 1. Objecte (Proposta d'afegit al redactat)

L'objecte d'aquesta Llei és regular un procediment de votació electrònica i de facilitats electròniques pel vot per als catalans i catalanes residents a l'estranger.

Article 2. naturalesa del procediment de votació electrònica (Proposta de supressió al redactat)

2.1 El procediment de votació electrònica té:

a) Caràcter complementari respecte de ~~les previsions de l'article 75 de la Llei orgànica 5/1985, de 19 de juny, del règim electoral general.~~

Article 6. Sol·licitud de vot (Proposta d'afegit al redactat)

6.1 La sol·licitud de vot per part dels electors catalans inscrits en el CERA es regeix per la normativa estatal vigent en aquesta matèria i en el que disposi la llei electoral catalana en el moment de la seva adopció.

Article 7. Identificació de l'elector a la Plataforma de votació electrònica per Internet (Proposta de modificació de redactat)

7.3 La identificació en la Plataforma de votació electrònica per Internet s'ha de fer entre el vint-i-u i el trentè dia posterior a la convocatòria, en aquelles províncies on no hagués estat impugnada la proclamació de candidats, i en les restants, no més tard del trenta-sisè segon.

Article 10. Escrutini dels vots emesos per mitjans electrònics (Proposta de modificació de redactat)

10.1 El dia de l'escrutini general del vot exterior, abans de procedir al mateix, la Junta Electoral competent es constitueix en Mesa Electoral, a les vuit hores del matí, amb els Interventors que a tal efecte designin les candidatures concurrents.

Disposicions addicionals (Afegit)

Cinquena. Mesures relatives a facilitar el vot per mitjans electrònics

Addicionalment a la implementació del procediment de vot electrònic pels catalans i catalanes residents a l'estranger el Departament corresponent de la Generalitat vetllarà perquè en el Decret de convocatòria del procés electoral per l'elecció de diputats al Parlament de Catalunya s'habilitin des de l'administració electoral catalana les necessàries facilitats per a la descarrega de la(les) paperetes electorals dels partits o coalicions que participin en la circumscripció de l'elector sigui en forma de papereta en blanc que l'elector omplirà o siguin les paperetes de totes les formacions que concorrin en la circumscripció. Es vetllarà també per habilitar un sistema que permeti la descarrega del sobre adreçat al consolat